

Pensionsenheten

Budgetförslag 2019 med plan för 2020-2022

Pensionsenhetens uppdrag

Pensionsenheten handhar kommunens pensionskostnader för tidigare och nu gällande pensionsavtal, samt kommunens samlade pensionssskuld.

Pensioner kan vara antingen förmånsbestämda eller avgiftsbestämda. En förmånsbestämd pension garanterar arbetstagararen en viss pension i förhållande till den intjänade lönen. En avgiftsbestämd pension innebär att arbets-givaren årligen betalar ut en viss procent av arbetstagarens lön till en pensionsförvaltare som arbetstagararen själv kan välja.

Den förmånsbestämda pensionen innebär en trygghet för arbetstagararen genom att det finns en inbyggd garantinivå i pensionsåtagandet, men innebär en osäkerhet och en skulduppbyggnad hos arbetsgivaren eftersom pensionen inte betalas ut förrän arbetstagararen gått i pension. Skuldens storlek hos kommunen beror också på osäkra faktorer som förändringar i inkomstbasbelopp, livslängdsantaganden, förändringar i ränteläget med mera.

Den avgiftsbestämda pensionen är enklare för arbetsgivaren, eftersom en viss summa på årets pensionsgrundande lön betalas ut till den pensionsförvaltare som den anställde har valt. Det innebär att det inte sker någon skulduppbyggnad hos kommunen. Däremot innebär det en påfrestning på kommunens likviditet, eftersom utbetalningarna sker årligen under intjänandet. För den anställde innebär en avgiftsbestämd pension en större osäkerhet eftersom den framtida pensionen blir beroende av vilken avkastning som kan genereras.

Att beräkna de kommunala pensionerna är komplicerat för att kommunerna haft så många olika pensionsavtal och för en del av de pensioner som betalas ut gäller fortfarande de äldre reglerna.

Kort historik

1978 kom det första kollektivavtalade tjänstepensionsavtalet (PAK/LPAK) på det kommunala området. Dessförinnan fanns olika pensionsreglementen.

1985 ersattes PAK med pensionsavtalet PA-KL. Både PAK och PA-KL var i sin helhet förmånsbestämda och fungerade som utfyllnad till den allmänna pensionen.

1998 ersattes PA-KL med PFA som var ett i huvudsak avgiftsbestämt system, endast de som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp har en förmånsbestämd pension för den överskjutande delen. 2001 kom en modifierad version av PFA och 2006 kom pensionsavtalet KAP-KL som de flesta anställda i dag omfattas av.

Sammantaget innebär detta att merparten av kommunens pensionssskuld härrör från tiden före 1998, dvs ansvarsförbindelsen. Den delen kommer därför successivt att minska i takt med att utbetalningarna kommer att överstiga uppräknings av pensionssskulden.

Från och med januari 2014 har kommunerna ett nytt pensionsavtal (AKAP-KL) som gäller för anställda som är födda 1986 eller senare. Det avtalet är i sin helhet avgiftsbestämt.

Den 30 september 2014 beslutade kommunfullmäktige i Linköping om ett nytt pensionsavtal för förtroendevalda (OPF-KL) som också är ett helt avgiftsbestämt system.

Pensionsavtalen

Nu gällande pensionsavtal för anställda är KAP-KL respektive AKAP-KL (från och med 2014-01-01).

KAP-KL avtalet innefattar dels en avgiftsbestämd del och dels en förmånsbestämd del för inkomstdelar över 7,5 inkomstbasbelopp, vilket för 2018 motsvarar en månadslön på drygt 39 tkr. Den förmånsbestämda delen av pensionen beräknas av kommunens pensionsförvaltare och skuldförs som en avsättning i kommunens balansräkning.

För den avgiftsbestämda delen gäller att från och med kalendermånaden efter den då arbetstagararen fyller 21 år betalas en årlig pensionsavgift av arbetsgivaren till den pensions- eller fondförsäkring som arbetstagararen valt. Pensionsavgiften uppgår till 4,5 procent av den pensionsgrundande lönen upp till 30 inkomstbasbelopp. Genom att kommunen betalar ut avgiften varje år sker ingen skulduppbyggnad i kommunens redovisning.

AKAP-KL avtalet trädde i kraft 2014-01-01 och gäller arbetstagare som är födda 1986 och senare. AKAP-KL är ett helt avgiftsbestämt pensionsavtal. Pensionen tjänas in från första anställningsdagen. Avgiften är 4,5 procent av den pensionsgrundande lönen på löner som understiger 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent på lönedelar mellan 7,5 inkomstbasbelopp och upp till 30 inkomstbasbelopp.

Pensionsutbetalningarna inklusive löneskatt beräknas öka från 1 58 714 tkr år 2018 till 1 64 422 tkr år 2022. Pensionskulden inklusive löneskatt väntas under motsvarande period öka från 3 098 tkr till 3 174 041 tkr, där ansvarsförbindelsen beräknas minska med 242 662 tkr och avsättningen öka med 317 952 tkr.

751

Redovisning

Pension som är intjänad före 1998 ska enligt lagen om kommunal redovisning endast redovisas som en ansvarsförbindelse, det vill säga inte bokföras som en skuld eller avsättning i räkenskaper. Men kommunfullmäktige beslutade 1998 att Linköpings kommun ska redovisa hela pensionsåtagandet som en skuld/avsättning i kommunens räkenskaper (fullfonderingsmodellen).

Pensionsenheten får en intern intäkt i form av kalkylerad pensionskostnad (KP) och motsvarande kostnad debiteras respektive verksamhet genom ett påslag på lönekostnaden. Pensionsenheten belastas också med finansiella kostnader som avser ränta på pensionskulden. Eftersom räntan är en finansiell kostnad redovisas räntekostnaden också under finansförvaltningen för att där få en heltäckande bild av kommunens finansiella kostnader och intäkter.

Placering för framtida pensionsutbetalningar

För att ha en buffert för kommande pensionsutbetalningar har kommunen satt av medel i en pensionsmedelsplaceringsportfölj. Pensionsmedlen har placerats i räntebärande värdepapper och aktiefonder. Värdet inklusive ränteintäkter och aktieutdelningar från placeringarna redovisas i sin helhet under finansförvaltningen.

Från och med 2009 har det även gjorts uttag från placerade medel för att likvidmässigt finansiera de ökade pensionsutbetalningarna.

Marknadsvärdet motsvarade i 2017 års bokslut hela pensionsåtagandet som är intjänat efter 1998 samt ca 43 procent av den del som är intjänad före 1998.

Pensionsenhetens utmaningar 2019-2022

Den 28 april 2017 kom uppdaterade riktlinjer från SKL, RIPS 17, vilka ersätter RIPS 07. Tidpunkten att tillämpa denna modell i redovisningen beslutades av RKR (Rådet för kommunal redovisning) under våren och start angavs redan år 2017. Effekten av ändringarna är marginella enligt SKL men för Linköpings kommun, som använder sig av fullfondering, blir effekterna desto mer påtagliga. Budgeten grundas på de prognoser som Skandikon har upprättat i december 2017, vilket bygger på de löner som är inrapporterade för år 2016.

Räntenivån utgör en osäkerhetsfaktor eftersom en sänkt diskonteringsränta innebär att pensionsskulden ökar.¹

Politisk viljeinriktning för 2019 med plan för 2020-2022

¹ Om man exempelvis ska betala ut 100 kronor om ett år, så räcker det att sätta av 95 kronor om räntan är 5 procent, men om räntan är 2 procent behöver man sätta av 98 kronor.

Kommunövergripande mål

Målområde	Kommunövergripande mål
Samhälle	Trygg och sammanhållen kommun
	Ekologiskt hållbar kommun
	Attraktiv kommun
	Starkt och mångfasetterat näringsliv
	Stark röst – regionalt, nationellt och internationellt
Medborgare	Goda villkor för ett jämlikt, meningsfullt och hälsosamt liv
	Goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet
	Hög egenförsörjningsgrad
Ekonomi	Kostnadseffektiv verksamhet
	Hållbar ekonomi
Verksamhet	Hög servicenivå med ett gott bemötande
	Effektiva och hållbara arbetsmetoder
	Verksamhet med god utvecklingsförmåga
Medarbetare	Attraktiv arbetsgivare
	God och hållbar kompetensförsörjning

Hållbar ekonomi

Kommunen har från år 1997 gjort externa placeringar för att minska pensionsutbetalningarnas påverkan på likviditeten.

Ekonomi

Driftsammandrag

Nettokostnad Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022
Årets intjänande	15 377	35 630	-3 285	9 738	18 801	-5 373
Ansvarsförbindelsen	-29 279	-23 541	-5 882	-10 158	-13 622	-9 339
Övriga pensionskostnader	12 135	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800
Justeringspost kalkyl	-	-	18 444	-15 093	-40 559	-20 668
Summa nettokostnader	-1 768	15 889	13 077	-11 713	-31 580	-31 580
Finansiella kostnader	66 546	85 327	81 366	106 156	126 023	126 023
Summa pensionsenhet	64 777	101 216	94 443	94 443	94 443	94 443
<i>varav kostnader</i>	<i>291 951</i>	<i>334 216</i>	<i>351 617</i>	<i>366 617</i>	<i>381 617</i>	<i>396 617</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>227 174</i>	<i>233 000</i>	<i>257 174</i>	<i>272 174</i>	<i>287 174</i>	<i>302 174</i>

Kommentar

De största påverkansfaktorerna för pensionsskuld och pensionskostnader är SKLs prognosparametrar samt den uppdatering av Linköpings kommuns personalbestånd som inrapporteras varje år. Vid varje prognostillfälle antas dock personalstocken vara oförändrad framöver utifrån senast inrapportering.

Prognoserna från pensionsadministratören bygger from 2017 på RIPS 17 som är SKL:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendation, vilket innebär en hel del förändringar i beräknings sättet.

Posten ”årets intjänande” avser nyintjänande av pensionsförmåner. Den största posten utgörs av den avgiftsbestämda pensionen som uppgår till 4,5 procent av lönen och betalas ut i mars året efter intjänandet. Anställda med lön över 7,5 inkomstbasbelopp tjänar också in en förmånsbaserad pension som ligger kvar hos kommunen som en skuld till den anställde. För att täcka kostnaderna för årets intjänande gör kommunen ett internt påslag på lönen motsvarande kalkylerad pensionskostnad (KP). Intäkten redovisas hos pensionsenheten och kostnaden belastar respektive verksamhet.

Ansvarsförbindelsen avser pensioner intjänade före 1998. Skulden minskar vartefter utbetalning av pension sker.

I posten ”övriga pensionskostnader” redovisas bland annat kostnader för pensionsadministratören. Här ingår även kostnader för RTÖG vilket avser de pensionskostnader som intjänades före RTÖG bildades.

De finansiella kostnaderna utgörs mestadels av basbeloppsuppräknning samt räntekostnad på pensionsskulden.